

Brüssel, 15. november 2024
(OR. en)

15562/24

EMPL 566
SOC 829
EDUC 417
ECOFIN 1285
COMPET 1117
DIGIT 234
ENV 1119

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Euroopa poolaasta 2025: tööhõive- ja sotsiaalpoliitika prioriteedid – <i>Poliitiline mõttevahetus</i>

Delegatsioonidele edastatakse eespool nimetatud teemat käsitlev eesistujariigi suunisdokument tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimuste nõukogu (EPSCO) 2. detsembri 2024. aasta istungil peetava poliitilise mõttevahetuse jaoks.

Euroopa poolaasta 2025: tööhõive- ja sotsiaalpoliitika prioriteedid*Poliitiline mõttevahetus*

Ministritel palutakse jagada oma seisukohti, millised peaksid olema tööhõive- ja sotsiaalpoliitika tulevased prioriteedid ELi tasandil. Põhjalikud ja tulevikku suunatud aruanded ning viimastel aastatel avaldatud asjakohased dokumendid on andnud sellesse arutellu väärtusliku panuse, mistõttu mõne aruande ja dokumendi põhisõnumid on käesolevas märkuses esile toodud.

Iga-aastane Euroopa poolaasta tsükkel algab tavaliselt novembris, kui Euroopa Komisjon esitab Euroopa poolaasta sügispaketi, sealhulgas tööturu, oskuste ja sotsiaalpoliitika valdkonnale keskenduva ühise tööhõivearuande. Sügispaketis sätestatakse üldised majanduslikud, tööhõive- ja sotsiaalsed prioriteedid ning antakse liikmesriikidele poliitilised suunised eelseisva tsükli jaoks. Seoses 2025. aasta Euroopa poolaasta tsükliga otsustas komisjon institutsioonilise üleminekuperioodi tõttu avaldada sügispaketi tavapärasest hiljem ja kahes etapis: eelarvega seotud osad novembri lõpus ja ülejäänud elemendid, sealhulgas tööhõive ja sotsiaalvaldkonnaga seotud osad pärast uue komisjoni ametisse astumist. Seetõttu ei esitata sel aastal sügispaketti EPSCO nõukogu detsembris toimuval istungil.

ELi sotsiaalkaitse ja heaoluriikide tulevikku käsitleva kõrgetasemelise töörühma (edaspidi „kõrgetasemeline töörühm“) aruandes¹, mis avaldati 2023. aasta veebruaris, analüüsiti peamiste megatrendide oodatavat mõju sotsiaalkaitsele ja heaoluriikidele. Kõrgetasemeline töörühm rõhutas, et meie ühiskonda, majandust ja tööturgu kujundavad mitmed üleilmsed megatrendid. Eelkõige toodi välja demograafilised muutused, muutused töömaailmas, kliimamuutused ja rohepööre ning uuriti nende mõju kõiki vanuserühmi hõlmavat lähenemisviisi silmas pidades. Aruandes rõhutati, kui tähtis on kaasav ja õiglane heaoluriik, mis minimeerib sotsiaalseid riske ja leevendab majanduslikke raskusi, toetades samal ajal majanduskasvu ja üksikisikute heaolu. Kõrgetasemelise töörühma sõnul peaksid kaasaegsed heaoluriigid tagama tugevad puhvrid majandusšokkide vastu ja investeerima nn astmelaudadesse, mis aitavad inimesi elu jooksul kriitilistes üleminekutes. Tunnistades, et kõigile sobivaid ühtseid lahendusi ei leidu, sisaldas aruanne 21 soovitus mitmes poliitikavaldkonnas, eelkõige innustades liikmesriike ajakohastama ja tugevdama oma heaoluühiskonda.

2024. aasta veebruaris koostasid tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee arvamuse „Liidu tulevased poliitilised prioriteedid seoses Euroopa sotsiaalõiguste sambaga“², mille EPSCO nõukogu ministrid oma 2024. aasta märtsi istungil heaks kiitsid. Arvamuses rõhutati, et pärast sotsiaalõiguste samba väljakuulutamist 2017. aastal on kokku lepitud arvukates ELi algatustes, võttes vastu nõukogu soovitusi ja muid pehme õiguse vahendeid, mis on asjakohased ja tõhusad, et anda liikmesriikidele suuniseid vastavates poliitikavaldkondades, ning ELi direktiive ja määruseid, millel on otsesem mõju riiklikele õigusaktidele. Aruandes märgiti ühtlasi, et alates 2017. aastast kokku lepitud arvukad ELi algatused nõuavad edasist ülevõtmist ja nõuetekohast rakendamist ning et kiiresti muutuvat majandust ja ühiskonda arvesse võttes on vaja jälgida nende tõhusust, keskendudes halduskoormuse vähendamisele.

---

¹ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=88&eventsId=2057&furtherEvents=yes&langId=et>

² Dok 7635/24.

Enrico Letta 2024. aasta aprillis avaldatud aruandes „Much More Than a Market“³ („Palju rohkem kui turg“) rõhutati vajadust tugevdada ühtse turu sotsiaalset mõõdet, tagades sotsiaalse õigluse ja ühtekuuluvuse. Aruandes märgiti, et selleks et muuta ühtne turg tõeliselt edukaks ja sotsiaalselt kestlikuks, tuleks saavutada kolm peamist eesmärki: (i) laiendada tööhõive eeliseid suuremale hulgale inimestele, (ii) vältida võidujooksu madalaima taseme suunas ning (iii) säilitada ja tugevdada Euroopa turumajandust.

Mario Draghi 2024. aasta septembris avaldatud aruandes „The future of European competitiveness“⁴ („Euroopa konkurentsivõime tulevik“) rõhutati, et rohe- ja digipöörde edu sõltub sellest, kas need toimuvad sotsiaalselt õiglasel viisil, pöörates tähelepanu kvaliteetsete töökohtade tagamisele ja sellele, et nende täitmiseks on piisavalt kvalifitseeritud töötajaid. Arvestades nii töökohtade kui ka oskuste praegust nappust, on äärmiselt oluline ELi tööjõu ümberõpe ja oskuste täiendamine. Pidades silmas uut seadusandlikku tsüklit, nõuti aruandes oskustega seotud ELi poliitika täielikku ümbermõtestamist, sealhulgas koordineerimise tugevdamist ning sotsiaalpartnerite paremat kaasamist haridus- ja koolituspoliitika kujundamisse.

---

³ <https://www.consilium.europa.eu/media/ny3j24sm/much-more-than-a-market-report-by-enrico-letta.pdf>

⁴ https://commission.europa.eu/topics/strengthening-european-competitiveness/eu-competitiveness-looking-ahead_en#paragraph_47059

2024. aasta septembris avaldatud aruandes „Employment and social developments in Europe“⁵ („Tööhõive ja sotsiaalne areng Euroopas“) tõi Euroopa Komisjon välja peamised majanduslikud, tööturu ja sotsiaalsed arengud, tegi kokkuvõtte sotsiaal-majanduslikust lähenemisest ELis ja analüüsis sotsiaalsete investeeringute rolli. Aruandes rõhutati, et 2023. aasta ulatusliku majandusliku seisaku kontekstis olid tööturud jätkuvalt erakordselt vastupidavad ja sotsiaalsed tulemused näitasid mõningaid paranemise märke. 2023. aastal jäi majanduskasv ELis muudest arenenud majandusega riikidest maha ja inflatsioon on alates 2021. aasta teisest poolest kasvanud. Seoses liidu 2030. aasta peamiste eesmärkidega on aruandes märgitud, et i) ELi tööhõive määr saavutas rekordtaseme 75,3%, samal ajal kui töötuse määr veidi vähenes. Ettevõtted olid hädas tööjõu ja oskuste nappusega ning vabasid töökohti oli endiselt rekordiliselt palju; ii) täiskasvanute osalemine hariduses ja koolituses jäi tublisti alla ELi eesmärgi. 2022. aastal osales 46,6% 25–64aastastest inimestest haridus- või koolitustegevustes, mis tuleneb muu hulgas raskustest kvaliteetsetele koolitustele juurdepääsul, probleemidest koolituste ühistamisel muude kohustustega, rahalistest takistustest või potentsiaalsete osalejate valmisolekust; iii) vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse riski määr vähenes veidi, langedes 2023. aastal 21,4%-ni, kuid oli teatavate haavatavate rühmade hulgas endiselt suur, ja sissetulekute ebavõrdsus jäi üldjoontes stabiilseks, samal ajal kui suure materiaalse ja sotsiaalse puuduse määr suurenes. Aruandes märgitakse, et viimasel kümnendil on mitmed majanduslikud, tööturu- ja sotsiaalsed tulemused ELis üksteisele lähenenud, kuid erinevused on liikmesriigiti endiselt märkimisväärsed. Aruandes rõhutatakse ka sotsiaalsete investeeringute rolli ning reformide ja investeeringute tähtsust sellistes võtmevaldkondades nagu oskuste täiendamine ja ümberõpe, elukestev õpe, aktiivne tööturupoliitika ning alushariduse ja lapsehoiu poliitika, mida on muu hulgas võimalik täiendada suuremate investeeringutega taskukohasesse eluasemesse ja sotsiaalkaitsesse.

---

⁵ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8641&>

Mis puudutab tulevase ELi tasandi algatusi, annab ametisseastuva presidendi von der Leyeni ettepanek nimetada järgmisesse kolleegiumisse juhtiv asepresident, kes vastutab muu hulgas inimeste ja oskuste eest, ning veel mitu teist tööhõive, sotsiaalpoliitika ja võrdõiguslikkusega tegelevat volinikku, samuti tunnistust komisjoni suurenenud ambitsioonidest kõnealuses valdkonnas. Selleks et saavutada ELi 2030. aasta peamised tööhõive, oskuste ja vaesuse vähendamise alased eesmärgid, kavandab komisjon uut Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamise tegevuskava, mis peaks esitatama 2025. aastal. Täiendavad uued algatused, nagu kvaliteetsete töökohtade tegevuskava, uus Euroopa sotsiaaldialoogi pakt, ELi vaesusevastane strateegia ja Euroopa taskukohaste eluasemete kava, peaksid aitama saavutada ELi peamisi eesmärke.

Seoses EPSCO nõukogu poliitikavaldkondadega tuleks esile tõsta kahte peamist Euroopa poolaastaga seotud arengut. Esiteks on alates Euroopa sotsiaalõiguste samba väljakuulutamisest 2017. aastal selle järelevalve integreeritud Euroopa poolaastasse, eelkõige viies tööhõivesuunised kooskõlla selle põhimõtetega. Järelevalvet tehakse ühise tööhõivearuande raames, kasutades sotsiaalvaldkonna tulemustabelit. Teiseks hõlmas Euroopa poolaasta 2024. aasta tsüklil eeltooduga seoses ning eesmärgiga tugevdada Euroopa poolaasta sotsiaalset mõõdet ja EPSCO nõukogu rolli iga-aastastes tsüklites, sotsiaalse lähenemise katselist analüüsi, mis põhines sotsiaalse lähenemise raamistiku omadustel.

Sotsiaalse lähenemise raamistiku kallal alustati tööd pärast seda, kui EPSCO nõukogu 2021. aasta oktoobri istungil tutvustati Belgia ja Hispaania algatust võtta kasutusele sotsiaalse tasakaalustamatuse menetlus. Tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee arutasid algatust hoolikalt kooskõlas eesistujariikidelt Prantsusmaalt, Tšehhilt ja Rootsilt saadud volitustega. Esiteks rõhutasid tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee oma 16. mai 2022. aasta arvamuses⁶ vajadust teha täiendavat kontseptuaalset ja analüütilist tööd algatuse põhiaspektide osas, märkides et liikmesriikide arvamused selle võimaliku lisaväärtuse kohta on erinevad. Sellest lähtuvalt tegi asjaomane tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee töörühm 21 liikmesriigi ja komisjoni vabatahtlikul osalusel täiendavat tehnilist tööd. 2022. aasta septembrist 2023. aasta maini uuris töörühm sotsiaalse lähenemise raamistiku võimalikku ülesehitust ja metoodikat ning koostas aruande. Pärast selle aruande läbivaatamist koostati ja kinnitati tööhõivekomitees ja sotsiaalkaitsekomitees põhisõnumid sotsiaalse lähenemise raamistiku kasutuselevõtu kohta Euroopa poolaasta raames. Nendes tunnistati, et liikmesriigiti toetatakse neid erineval määral ja esineb ebakindlust. Põhisõnumeid⁷ tutvustati ministritele EPSCO nõukogu istungil 2023. aasta juunis ning nõukogu võttis need teadmiseks. Komisjon lisas Euroopa poolaasta 2024. aasta tsükklisse, täpsemalt 2023. aasta novembris avaldatud 2024. aasta ühise tööhõivearuande ettepanekusse ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist ohustavate võimalike riskide tugevama riigipõhise analüüsi, mis tugines sotsiaalse lähenemise raamistiku omadustele, nagu neid on kirjeldatud tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee põhisõnumites. Kuna liikmesriigid ei olnud eespool nimetatud komisjoni ettepaneku suhtes üksmeelel, võttis nõukogu selle oma asjakohastes järeldustes⁸ teadmiseks ning kutsus tööhõivekomiteed ja sotsiaalkaitsekomiteed üles hindama ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemise katseanalüüsi mõju, tuginedes sotsiaalse lähenemise raamistiku omadustele, sealhulgas selle lisaväärtust ja võimalikku halduskoormust. Lisaks kutsus nõukogu tööhõivekomiteed ja sotsiaalkaitsekomiteed üles hindama selle mõju, sealhulgas lisaväärtust ja võimalikku halduskoormust.

---

⁶ Dok 9222/22.

⁷ Dok 9481/23 ja selle ADD 1.

⁸ Dok 7665/24.

Paralleelselt 2024. aasta poolaasta tsükliga leppisid nõukogu ja Euroopa Parlament ELi majandusjuhtimise paketi hindamise tulemusel kokku, et uude määrusesse 2024/1263 lisatakse tööhõivesuuniste jälgimiseks ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamiseks komisjoni käsutuses olevate vahendite hulgas „*sotsiaalset lähenemist ohustavate riskide kindlakstegemise raamistik*“.

Tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee tegelesid hindamisega 2024. aasta septembrist novembrini ning tutvustasid oma peamisi järeldusi EPSCO ministritele adresseeritud märkuses⁹, milles toonitati kogemusi, liikmesriikide seisukohtade erinevusi ja sotsiaalse lähenemise raamistiku parandamiseks vajalikke kohandusi (nt seoses metoodika, näitajate, menetluse ja muuga). Märkuses nenditakse ühtlasi, et kuigi mõned liikmesriigid nägid, millised eelised on sotsiaalse lähenemise raamistikul nii, nagu seda 2024. aasta tsüklis katseliselt rakendati, on mõned teised liikmesriigid raamistiku lisaväärtuse ja lõppeesmärgi suhtes varasemate tavadega võrreldes skeptilised.

Eeltoodust tulenevalt palutakse ministritel vahetada arvamusi alljärgnevates küsimustes:

- 1) *Millised prioriteetid seaksite teie eespool nimetatud suundumusi, analüüsi ja ettepanekuid arvesse võttes ajavahemikuks 2024–2029, pidades silmas eelseisvat uut Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava?*
- 2) *Kas nõustute, tuginedes oma kogemustele seoses sotsiaalse lähenemise raamistiku katselise rakendamisega ning võttes arvesse tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee märkust, et pärast katseetappi on vaja ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemise analüüsi sotsiaalse lähenemise raamistiku omadustele tuginedes parandada? Kui jah, siis milliseid analüüsi elemente tuleks Euroopa poolaasta tulevase tsükli silmas pidades parandada?*

---

⁹ Dok 15563/24.